

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Komuna e Kamenicës
Opstina Kamenica
Kamenica Municipality

**Draft Plani i Veprimit për Mekanizmin Koordinues Kundër Dhunës në Familje
në Komunën e Kamenicës
(2024-2026)**

Mars 2024

S h k u r t e s a t :

BE - Bashkimi Evropian

DKA – Drejtoria Komunale e Arsimit

DHBGJ - Dhuna në Baza Gjinore

DHF - Dhuna në familje

NJKDNJ – Njësia Komunale për të drejtat e njeriut

MAPL - Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal

MM - Memorandum mirëkuptimi

MV - Mbrojtës i Viktimave

OJQ - Organizata Joqeveritare

OSBE - Misioni në Kosovë i Organizatës për Siguri dhe Bashkëpunim në Europë

PK – Policia e Kosovës

PSV - Procedurat standarde të veprimit për mbrojtje nga dhuna në familje

QAP - Qendra e aftësimit profesional

QMF – Qendra e Mjekësisë Familjare

QPS - Qendrat për Punë Sociale

QRK – Qeveria e Republikës së Kosovës

UA - Udhëzim Administrativ

ANJF – Agjencia për Ndihmë Juridike Falas

ZKBGJ - Zyrtarja Komunale për Barazi Gjinore

P ë r m b a j t j a

I. Hyrje

II Analiza e situatës së dhunës në familje në Komunën e Kamenicës

2.1 Pabarazitë gjinore

III. Pasojat më të theksuara të dhunës në familje

3.1 Kriza familjare

3.2 Frika dhe ndërgjegjësimi ulët për çështjet e dhunës në familje

3.3 Mospranimi i dhunës seksuale:

3.4 Probleme lidhur me trashëgiminë

IV. Plani i Veprimit për Mekanizmin Koordinues Kundër Dhunës në Familje në Komunën e Kamenicës

I. Hyrje

“Dhuna ndaj grave në thelb është çështje e pushtetit. Ajo do të përfundojë vetëm kur barazia gjinore dhe fuqizimi i plotë i grave do të behën realitet.” (Sekretari i Përgjithshëm i Kombeve të Bashkuara, António Guterres)

Ndonëse, dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje është shkelje e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut¹ dhe përbën goditje të dinjitetit njerëzor, si në gjithë globin edhe në shoqërinë kosovare ajo vazhdon të jetë e përhapur me përmasa mjaftë të mëdha.

Dhuna ndaj grave është manifestim i marrëdhënieve historikisht të pabarabarta të pushtetit midis burrave dhe grave² dhe me të drejtë konsiderohet pengesa më madhe në realizimin e një bote paqësore, të prosperuar dhe të qëndrueshme. Krahas vështirësive ekonomike, shoqëria jonë po ballafaqohet edhe me një sërë problemesh tjera si: papunësia, lëvizjet demografike, ndryshime të koncepteve mbi vlerat dhe virtytet njerëzore, të cilat ndikojnë drejtpërsëdrejti në pjesëmarrjen e ulët të gruas në vendimmarrje dhe pabarazisë gjinore.

Duke qene se dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje gjithnjë e më shumë po njihet jo vetëm si shkelje e të drejtave individuale, por edhe si kërcënim për demokracinë, pengesë për zhvillim shoqëror dhe rrezik për paqe të qëndrueshme, pasojat e së cilës tronditin jo vetëm rrethim e ngushtë të familjes por të gjithë shoqërinë, dhe si e tillë kërkon angazhim të gjithë shoqërisë për marrjen e masave të nevojshme për parandalimin dhe luftimin e dhunës në familje, misioni i OSCE në Kosovë mori iniciativën të përkrahë Mekanizmin Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje në hartimin e Planit të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje (2024- 2026).

Para së gjithash, Plani i veprimit të MKKDHF do të ndikoj në rritjen e bashkëpunimit në mes të qytetarit dhe institucioneve shtetërore, shtyllat e së cilës janë të vendosura në “parandalimin e dhunës, mbrojtjen e viktimave të saj dhe ndjekja penale e dhunuesve”. Ajo synon gjithashtu të ndryshojë mendësitë e individëve duke iu bërë thirrje pjesëtarëve të shoqërisë, në veçanti burrave dhe djemve, të ndryshojnë sjellje.

¹ Deklarata e Kombeve të Bashkuara për Eliminimin e Dhunës ndaj Grave, 1994; <https://ëëë.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/ViolenceAgainstEomen.aspx>, qasur më 1 korrik 2021;

² Këshilli i Europës, Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje, preambula, 2011;

Po ashtu, me anë të këtij plani synohet të vendoset një kornizë gjithëpërfshirëse dhe e unifikuar e përpjekjeve institucionale në kuadër të reformimit të sistemit për mbrojtjen nga dhuna në familje.

Masa këto që i referohen fuqizimit të mekanizmave koordinues për reagim dhe bashkëpunim të shpejtë për parandalim dhe mbrojtje efikase të rasteve të dhunës në familje; promovimin e programeve dhe aktiviteteve për fuqizimin e grave, çrrënjosjen e paragjyqimeve e stereotipeve si dhe pasojat e tyre; sigurimi i qëndrueshmërisë së shërbimeve për rehabilitim dhe riintegrim të viktimave të dhunës në familje.

Plani i veprimit për MKKDFH identifikon çështjet që me prioritet kanë nevojë për ndërhyrje të menjëhershme duke kërkuar bërjen e përpjekjeve maksimale që të sigurohet “Një shoqëri që iu siguron të gjithë shtetaseve të saj, të rritur dhe fëmijë, të jetojnë pa frikë apo kërcënimin e dhunës në familje, që mbron viktimat, vendos kryerësit përpara përgjegjësisë dhe zvogëlon tolerancën e publikut ndaj veprimeve të dhunshme në familje”.³

Realizimi i të drejtave të njeriut, fillon me sigurimin e barazisë, rezultatet e të cilit janë të ndërlidhura në nivel të lartë të produktivitetit për ekonomin, gjendjen sociale dhe zhvillimin e vendit. Plani i veprimit të MKKDFH parashihet të jetë katalizatorë që duke përcaktuar hapat e mëtejme që duhet ndërmerren drejt një strukture koherente për promovim, respektim, mbrojtje dhe luftim të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, të ndikoj në përshpejtimin e investimeve më të mira dhe të shtuara për të drejtat e njeriut për një barazi më të madhe dhe rritje ekonomike në vend. Për më tej, ky plan në vete bënë edhe thirrje për aksion, që të bashkojmë dijet, energjinë, mundësit dhe financat, për realizim të plotë të të drejtave të njeriut, për të rritur mirëqenien dhe eliminimin e kohezionit social në Komunën e Kamenicës.

³ Ministria e Drejtësisë, Strategjia Kombëtare e Republikës së Kosovës për Mbrojtje nga Dhuna në Familje dhe Plani i Veprimit (2016-2020), 2016;

II Analiza e situatës së dhunës në familje në Komunën e Kamenicës

Dhuna në Familje nuk është një dukuri e re për qytetarët e komunës sonë, por edhe shoqërinë kosovare në përgjithësi. E shprehur në forma dhe intensitete të ndryshme ajo është trashëguar prej së shkuarës, por në ditët e sotme vërehen edhe shumë tipare të reja të shprehjes së saj. Analiza e shkurtër e situatës në Komunën e Kamenicës ka ndihmuar të qartësohet lista e problemeve dhe shkaqeve që i shkaktojnë ato. Shkaqet që çojnë në rritjen e shkallës së Dhunës në Familje janë të shumta, ndërmjet të cilave përmendim:

2.1 Pabarazitë gjinore: Në Kosovë, roli i femrave në proceset e zhvillimit shoqëror, ekonomik dhe politik është shumë i rëndësishëm, ndonëse ende në ditët e sotme ndeshemi me pabarazi gjinore të dukshme apo të fshehura. Pozita e pabarabartë gjinore ndikohet nga shkalla e ulët e punësimit të grave, vështirësitë që kanë në qasje të shërbimeve shëndetësore, niveli i ulët i integritetit të grave në ekonomi dhe numri i vogël i grave në pozitat udhëheqëse në administratën publike.

Në Kosovë është krijuar një bazë e mirë ligjore sa i përket çështjes së barazisë gjinore dhe janë bërë hapa të dukshëm në avancimin e pozitës së grave, ku Komuna e Kamenicës, krahas viteve të mëhershme, ka shënuar progres të dukshëm në avancimin e gruas. Të dhënat paraqesin një përfshirje më të madhe të grave në politikë, në arsim, e sektorë të tjerë. Megjithatë, ende nuk është arritur përfaqësimi i kënaqshëm gjinor, i paraparë në Ligjin për Barazi Gjinore, në të cilin përcaktohet se pjesëmarrja e barabartë e femrave dhe meshkujve, në institucione apo në nivel të pushtetit, është 50% me 50%.

Duke pasur parasysh trendet e shkallës së papunësisë, për një pjesë të popullsisë në Komunën e Kamenicës, femra mbetet në pozitë më të pafavorshme krahasuar me meshkujt si në lëmin e punësimit, nivelit të varfërisë, arsimit, si dhe pjesëmarrjen aktive në sferën publike dhe private.

III. Pasoja më të theksuara të dhunës në familje

Dhuna në Familje sjell shumë pasoja në komunitet, të cilat kanë një numër të madh efektesh të padëshiruara:

3.1 Kriza familjare: Avancimi i rolit të femrës në shoqëri dhe pozita e saj në familje ka ndryshuar në kuptimin e pavarësimit më të madh të saj, marrjes së iniciativave, edukimit dhe arsimimit, fakte të cilat kanë ndikuar në ndryshimin e roleve në familje dhe shoqëri. Kriza familjare në periudhën e pas luftës në Kosovë ka shkaqe të ndryshme: lëvizja e popullatës nga fshatrat në qytete, kalimi nga familjet e zgjeruara dhe të mëdha në familje më të vogla. Të tilla ndryshime shihen si faktorë mbrojtës (kur shmanget ndikimi patriarkal prej brezave më të vjetër), por edhe faktorë rreziku njëherësh, si pamundësia e mbrojtjes në rastet e dhunës në familje të nxitura nga papunësia, konfliktet dhe mentalitetit mes gjeneratave, etj.

3.2 Frika dhe ndërgjegjësimi ulët për çështjet e dhunës në familje: Mos raportimi i dhunës në familje nga viktimat është ndër fenomenet më të shpeshta, pasi konsiderohet turp dhe një çështje që nuk duhet të dalë jashtë mureve të shtëpisë.

3.3 Mospranimi i dhunës seksuale: Për shkak të stigmës dhe ndëshkimit vërehet mos raportim i dhunës nga ana e Viktimave dhe për këtë dhuna seksuale rezulton më pak e raportuar ose nuk ekziston fare në krahasim me dhunën fizike.

3.4 Probleme lidhur me trashëgiminë: Sa i përket procedurave të shqyrtimit të trashëgimisë, shumë herë ndodh që gruaja nuk njoftohet fare ose përjashtohet nga diskutimi për masën trashëgimore, qoftë në pozitën e bashkëshortes, nënës apo motrës dhe në këtë mënyrë diskriminohet. Veç kësaj, organi kompetent komunal për mbajtjen e librit amzë të vdekjeve ka për detyrë që në aktvdekje të shënojë emrat e trashëgimtarëve femra dhe meshkuj dhe asesi të mos i diskriminojë femrat.

Plani i Veprimit të Mekanizmit Komunal Kundër Dhunës në Familje për Komunën e Kamenicës synon të:

- Të punojë në parandalimin e dhunës në familje dhe ngritjen e vetëdijes tek komuniteti për aspektet negative të këtij fenomeni;
- Të përmirësojë/ndërtojë sistemin e grumbullimit dhe shkëmbimit të të dhënave në mes të akterëve relevant;
- Të fuqizojë mekanizmat për reagim sa më të shpejtë ndaj rasteve të dhunës në familje dhe të përmirësojë koordinimin në mes anëtarëve të grupit gjatë menaxhimit të tyre;
- Të bëjë avokim dhe monitorim të zbatimit të politikave si dhe të sugjerojë ndryshime bazuar në përvojat më të mira nga terreni.

Plani i Veprimit të MKKDFH bazohet në tri fusha të veprimit, si:

- Vetëdijësimi dhe Parandalimi
- Mbrojtja dhe Koordinimi
- Fuqizimi ekonomik, rehabilitimi dhe riintegrimi

Plani i Veprimit për Mekanizmin Koordinues Kundër Dhunës në Familje në Komunën e Kamenicës

Komuna Kamenicë

Viti: 2024 - 2026

Objektivi strategjik - I - Identifikimi dhe parandalimi i dhunës nëpërmjet edukimit dhe vetëdijesimit

Treguesi: përqindja e grave, burrave, vajzave e djemve të cilët besojnë se dhuna në familje dhe dhuna ndaj grave janë të pa tolerueshme.

Rezultati i synuar: Të rritet çdo vit nga 10 - 30 % numri i grave, vajzave, burrave e djemve të cilët besojnë se dhuna është e pa tolerueshme.

Objektivi specifik: Ndryshimi i sjelljeve, qëndrimeve, roleve dhe stereotipave gjinore që justifikojnë dhunën

Treguesi: numri i rasteve të dhunës në familje të denoncuara/raportuara nga pala e tretë

Rezultati i synuar: Rritja e raportimit të rasteve nga pala e tretë

Aktiviteti	Veprimet	Institucioni të cilit i kërkohet përkrahje /bashkëpunim	Data e zbatimit	Kosto	Burimi i Financimit	Rezultati i dëshiruar/ i pritshëm	Dokumenti Strategjik është në pajtueshmëri aktiviteti në fjalë
1. Fushata vetëdijesuese për dhunën në familje dhe dhunën ndaj grave.	<ol style="list-style-type: none">Organizimi i ligjëratave nga MKKDHF në viset rurale dhe urbane.Përmes DKA të informohen gjithë nxënësit nga kl.VI-XII	MKKDHF Policia e Kosovës NJKDNJ Drejtoritë e Komunës	2024 2025 2026	500	Komuna Donatorët	Rritja e numrit të personave të informuar për pasojat e dhunës në familje	Konventa e Stambollit (kapitulli III, nenet 12 dhe 13)

	<p>për pasojat e dhunës në familje dhe rëndësinë e raportimit derisa këto tema të jenë pjesë e plan-programit shkollor.</p> <p>3. Organizimi i emisioneve, debateve në media për dhunën në familje.</p> <p>4. Përfshirja e institucioneve fetare në fushatën vetdijësuese.</p>	OJQ Bashkësië fetare					
<p>2. Organizimi i Javës për të drejtat e viktimave, me fokus të veçantë viktimat e dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave, siç parashikohen me Konventën e Stambollit</p>	<p>Realizimi i një aktiviteti vetëdijësues cdo vit për të drejtat e viktimave të dhunës në familje, dhunës ndaj grave dhe dhunës në bazë gjinore.</p> <p>Përgatitja e fletëpalosjeve dhe postereve me mesazhe dhe informacione më të detajuara për të drejtat e viktimave.</p>	MKKDHF NJDNJ	2024 2025 2026	500e per cdo vit	Donatorët Komuna	Më shumë informacion dhe vetëdijësim mbi të drejtat e viktimave/të mbijetuarave të dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave	Java për të drejtat e viktimave Konventa e Stambollit (kapitulli IV nenet 18, 19)

<p>3. Sesione informuese me grupe të ndryshme të grave, vajzave, burrave, djemve, mbi ekzistencën e mekanizmave koordinues për mbrojtje nga dhuna në familje dhe dhuna ndaj grave në nivelin lokal si dhe mbrojtjes, trajtimit dhe qasjes në drejtësi përmes këtyre mekanizmave.</p>	<p>Realizimi i takimeve me grupe të ndryshme të interesit për tu informuar me rolin e mekanizmit lokal</p>	<p>MKKDHF NJDNJ Drejtoritë Komunal e</p>	<p>25 Nëntor deri më 10 dhjetor 2024 2025 2026</p>	<p>500e per cdo vit</p>	<p>Komuna Donatorët</p>	<p>Publiku i informuar përmes sesioneve informuese përgjatë 16 ditëve të aktivizimit kundër dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje</p>	<p>Strategjia Nacionale për Mbrojtjen nga Dhuna në Familje Konventa e Stambollit (kapitulli III, nenet 7,12 dhe 13, kapitulli IV nenet 18,19)</p>
<p>4. Promovimi i modeleve pozitive të cilët sensibilizojnë opinionin publik që dhuna nuk tolerohet</p>	<p>Realizimi i video mesazheve dhe posterave nga persona pozitiv (adekuat *) dhe të dashur për publikun që shërbejnë si modele pozitive</p>	<p>Artist, Aktorë, Sportist</p>	<p>2024 2025 2026</p>	<p>200e për cdo vit</p>	<p>Donatorët</p>	<p>Më shumë gra e vajza, djem e burra të ndërgjegjësuar për mos e pranuar dhe mos e toleruar dhunën në familje dhe dhunën ndaj grave</p>	<p>Strategjia Nacionale për Mbrojtjen nga Dhuna në Familje Konventa e Stambollit (kapitulli III nenet 7, 12 dhe 13, kapitulli IV nenet 18,19)</p>

Objektivi strategjik –II- Fuqizimi institucional për mbrojtje dhe trajtim të viktimave

Treguesi: Numri i trajnimeve të realizuara për mekanizmat lokalë për veprimet e përbashkëta dhe efikase në parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna në familje dhe dhuna ndaj grave.

Rezultati i synuar: Mekanizmat koordinues lokal të ngritur, funksional dhe efikas në zbatimin e veprimeve për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna në familje dhe dhuna ndaj grave.

Objektivi specifik: Fuqizimi i Mekanizmit Koordinues Lokal për menaxhimin e rasteve të dhunës

Treguesi: Buxhet i mjaftueshëm në dispozicion për funksionimin e Mekanizmave Koordinues në nivel lokal

Rezultati i synuar: Komuna e Kamenicës ndan buxhet për të mundësuar koordinim dhe monitorim efikas të veprimeve kundër dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave

Aktiviteti	Veprimet	Institucioni të cilit i kërkohet përkrahje /bashkëpunim	Data e zbatimit	Kosto	Burimi i Financimit	Rezultati i dëshiruar/ i pritshëm	Dokumenti Strategjik është në pajtueshmëri aktiviteti në fjalë
1. Vënia në dispozicion e mjeteve të mjaftueshme financiare për funksionimin e MKKDHF në nivel lokal	Mbajtja e takimeve të rregullta të MKKDHF për të qenë efektiv dhe efikas në punët e tyre	Komuna MKKDHF	2024 2025 2026	600e për cdo vit	Komuna Donatorët	Mbulimi i kostos së Koordinimit dhe aktiviteteve të Mekanizmave Koordinues nga buxheti vjetor i Komunës	Konventa e Stambollit

<p>2. Ngritja/fuqizimi i kapaciteteve të anëtarëve të MKKDFH përmes trajnimeve periodike për trajtimin e rasteve të dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave, përmes qasjes shumë sektoriale të koordinuar</p>	<p>Organizimi i trajnimeve periodike për ngritje të kapaciteteve të profesionistëve</p>	<p>Ministritë Komuna Donatorët</p>	<p>2024 2025 2026</p>	<p>500e (për një takim dhe eksperti)</p>	<p>Qeveria Komuna Donatorët</p>	<p>Profesionistë të aftësuar në të gjitha fushat për të trajtuar në mënyrë adekuate dhe me përgjegjshmëri rastet e dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave</p>	<p>Ligji për Mbrojtje nga Dhuna në Familje Konventa e Stambollit (neni 7)</p>
<p>3. Sigurimi i mjeteve të nevojshme për transport të menjëhershëm dhe adekuat të viktimave Mjete transporti për Policinë e QPS.</p>	<p>Sigurimi i mjeteve të transportit për efikasitet në punë</p>	<p>Qeveria Komuna Donatorët</p>	<p>2024 2025 2026</p>	<p>////////</p>	<p>Qeveria Komuna Donatorët</p>	<p>Transporti i viktimave sipas nevojës, i kryer në kohë dhe me mjete të përshtatshme</p>	<p>Ligji për Mbrojtje nga Dhuna në Familje Konventa e Stambollit</p>
<p>5. Sigurimi i mjeteve për fondin emergjent për nevojat e viktimave të dhunës në familje</p>	<p>Planifikimi i mjeteve dhe mënyra e krijimit të fondit i cili do të shërbejë viktimave të dhunës në familje për nevojat e qastit</p>	<p>Komuna Donatorët</p>	<p>2024 2025 2026</p>	<p>500e për cdo vit</p>	<p>Komuna Donatorët</p>	<p>Institucionet në të cilat paraqiten viktimat e dhunës të familje: (Policia, QPS) në dispozicion fondin emergjent për mbulimin e shpenzimeve që dalin si nevojë aty për aty.</p>	<p>Konventa e Stambollit</p>

Objektivi strategjik – III - Rehabilitimi dhe riintegrimi i qëndrueshëm i viktimave

Treguesi: Përqindja e buxhetit vjetor dedikuar funksionimit të qendrave të shërbimeve mbështetëse të specializuara për të gjitha format e dhunës.

Rezultati i synuar: Funksionimi i qendrave të shërbimeve mbështetëse të specializuara për të gjitha format e dhunës mbështetet me buxhetin e nevojshëm nga qeverisja lokale.

Objektivi specifik: Ngritja dhe fuqizimi i shërbimeve mbështetëse të specializuara për viktimat e mbijetuara

Treguesi: Numri i shërbimeve mbështetëse të specializuara për të mbijetuarit e dhunës, të ngritura apo të zgjeruara, sipas llojit të shërbimit (strehimore, linjat telefonike të ndihmës, qendra të trajtimit të sulmeve seksuale etj).

Rezultati i synuar: Shërbime mbështetëse të specializuara për të mbijetuarat/mbijetuarit e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, të ngritura dhe funksionale në përputhje me kërkesat/standartet e Konventës së Stambollit.

Objektivi specifik: Zbatimi i politikave të integruara që mundësojnë riintegrim afatgjatë e të qëndrueshëm të viktimave/mbijetuarave/mbijetuarve të dhunës

Aktiviteti	Veprimet	Institucioni të cilit i kërkohet përkrahje/bashkëpunim	Data e zbatimit	Kosto	Burimi i Financimit	Rezultati i dëshiruar/ i pritshëm	Dokumenti Strategjik është në pajtueshmëri aktiviteti në fjalë
1. Avokimi në nivel qëndror dhe lokal për rritjen e fondeve të	Takime avokuese me perfaqësues	MD, MFPT Komuna MKKDFH	2024 2025 2026	///////	MFPT, MD Komuna, Donatorët	Rritja e buxhetit dhe fonde të qëndrueshme	Ligjin për Mbrojtjen e viktimave të

nevojshme /domosdoshme	komunal, qendrore dhe donator për realizimin e kërkesave për krijimin e buxhetit të qëndrueshëm						dhunës në familje Strategjia Kombëtare për Mbrojtjen ng Dhuna në Familje Konventa e Stambollit
2. Shtimi i burimeve njerëzore, punësimi i psikologëve, interoretuesin e gjuhës së shenjave, punëtorëve social dhe stafin përkatës në institucionet publike dhe OJQ në proporcion me numrin e banorëve në Komunë.	Avokim në arritjen e kërkesave për punësimin e psikologëve në shkolla dhe punëtorëve social në institucionet publike e OJQ	MD Komuna Donatorët	2024 2025 2026	Nevojiten 2 psikolog në QPS Interpretuesin e gjuhës së shenjave	Qeveria Komuna Donatorët	Përmbushja e standardeve minimale profesionale dhe strukturore	Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje Konventa e Stambollit Ligji për Zyrtarë Publik
3. Mbështetja e strehimoreve me fonde 3 vjeçare (sipas afatit të licencimit të OJQ)	Ndarja e fondeve në bazë të marrëveshjeve me OJQ, Strehimore	Komuna Donatorët	2024 2025 2026	5000e cdo vit	Qeveria Komuna Donatorët	Strehimore të mbështetura në terma infrastrukturorë e financiarë	Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje Konventa e St.

<p>4. Mbështetja financiare e shërbimeve të këshillimit psiko – social të ofruar në institucionet publike ose në OJQ të specializuara</p>	<p>Punësimi i një psikologeje klinike në QKMF</p>	<p>Komuna</p>	<p>2024 2025 2026</p>	<p>Psikologe klinike</p>	<p>Qeveria Komuna Donatorët</p>	<p>Shërbim i specializuar i këshillimit psiko – social i përshtatut me nevojat e grupeve të veçanta</p>	<p>Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje Konventa e Stambollit</p>
<p>5. Dizajnimi i programeve të reja në përputhje me nevojat e identifikuar për zhvillim të shkathtësive dhe përshtatja e programeve aktuale për aftësim profesional</p>	<p>Identifikimi i nevojave për zhvillim të shkathtësive profesionale</p>	<p>Qeveria Donatorët Komuna Qendra e Aftësimit Profesional</p>	<p>2024 2025 2026</p>	<p>////////</p>	<p>MFPT Komuna Donatorët</p>	<p>Programe të konsoliduara për aftësim profesional</p>	<p>Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje Konventa e Stambollit</p>
<p>6. Zhvillimi i planit të banimit social trevjeçar në Komunë dhe planifikimi i banimit social për viktimat e DHF/DHBGJ, qiratë, ofrimi i banimit).</p>	<p>Të rregullohet qështja e banimit social dhe pagesa e qerasë së viktimave të DHF dhe DHBGJ, ofrimi i banimit</p>	<p>Komuna</p>	<p>2024 2025 2026</p>	<p>Vlerësimi</p>	<p>Komuna</p>	<p>Banimit social për viktimat i konsoliduar</p>	<p>Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje Konventa e Stambollit</p>

7. Krijimi i fondit për grante për punësim të viktimave të dhunës në familje	Avokim për krijimin e fondit	Komuna	2024 2025 2026	////////	Komuna MFPT MD	Fondi i krijuar	Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje Konventa e St
8. Krijimi i lehtësuarve për punëdhënësit /bizneset të cilat punësojnë kategoritë e ndjeshme të shoqërisë përfshirë viktimat e dhunës në familje	Punësimi i viktimave	MD MFPT Komuna	2024 2025 2026	Marrëveshja e komunës me QAP-in (për trajnime)	Qeveria Komuna MFPT MD MZHE	Punësimi i viktimave përmes programeve të ndryshme	Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje Konventa e Stambollit
9. Subvencionimi i pagesave për kopshte të fëmijëve të viktimave të dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave.	Avokim në Institucionet komunale për realizimin e aktivitetit	Komuna DKA	2024	Kërkesë DKA për rregullimin e kësaj qështjeje	Komuna	Lehtësim për gratë viktime të dhunës në familje për qasje në punë dhe edukim të fëmijëve	Programi i Kosovës për Barazi Gjinore 2020-2024
10. Shkollimi joformal (pa pagesë) për viktimat e dhunës në familje	Lirimi pa pagesë për viktimat e e Dhunës në familje	Komuna DKA	2024 2025 2026	Kërkesë DKA-së	Komuna	Shkollimi fillor dhe mesëm i viktimave të dhunës në familje	Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje Konventa e Stambollit

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Komuna e Kamenicës
Opština Kamenica
Kamenica Municipality

**Nacrt Akcionog Plana za Koordinacioni Mehanizam Protiv Nasilja u Porodici
u Opštini Kamenica
(2024-2026)**

Mart 2024

S k r a ć e n i c e :

EU - Evropska Unija

OOO - Opštinsko Odeljenje Obrazovanja

NRO - Nasilje po Rodnoj Osnovi

NP - Nasilje u Porodici

OJLJP - Opštinska Jedinica za Ljudska Prava

MALS - Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave

MR - Memorandum Razumevanja

BŽ - Branitelj Žrtava

NVO - Nevladina Organizacija

OEBS - Organizacija Evrope za Bezbednost i Saradnju

KP - Kosovska Policija

SAP - Standardni Akcioni Postupci za zaštitu od nasilja u porodici

CSO - Centar Stručnog Osposobljavanja

CPM - Centar Porodične Medicine

CSR - Centar za Socijalni Rad

VRK - Vlada Republike Kosova

AU - Administrativno Uputstvo

APBP - Agencija za Pravnu Besplatnu Pomoć

OSRR - Opštinska Službenica za Rodnu Ravnopravnost

S a d r Ź a j

I. Uvod

II Analiza situacije nasilja u porodici u Opštini Kamenica

2.1 Rodne Nejednakosti

III. Najizraženije posledice nasilja u porodici

3.1 Porodična kriza

3.2 Strah i niska svest po pitanjima nasilja u porodici

3.3 Neprihvatanje seksualnog nasilja

3.4 Problemi u vezi sa nasleđem

IV. Akcioni Plan za Koordinacioni Mehanizam Protiv Nasilja u Porodici u Opštini Kamenica

I. Uvod

“Nasilje nad ženama u suštini je stvar države. Završiće se tok kada rodna ravnopravnost i puno osnaživanje postanu realnost.” (Generalni Sekretar Ujedinjenih Nacija, António Guterres)

Mada nasilje nad ženama i nasilje u porodici je kršenje osnovnih ljudskih prava i prava slobode¹ predstavlja napad na ljudsko dostojanstvo, kao u celoj zemaljskoj kugli takođe i u kosovsko društvo ono nastavlja da je raspostranjena sa velikim razmerama.

Nasilje nad ženama je manifestacija istorijski nejednakih odnosa moći između muškaraca i žena² i spravom se smatra najvećom preprekom u ostvarivanju mirnog, uspešnog i stabilnog sveta. Uporedo ekonomskih teškoća, naše društvo suočava se i sa niz drugim drugim problemima kao: demografska pitanja, promene u konceptu nad ljudskim vrednostima i vrlinama, koji direktno utiču na nisko učešće žena u odlučivanju i rodnu neravnopravnost.

Budući da se nasilje nad ženama i nasilje u porodici sve se više prepoznaje ne samo povreda prava pojedinca, nego i kao pretnja za demokratiju, smetnja za društveni razvoj i opasnost za trajni mir, čije posledice potresaju ne samo uži krug porodice nego celo društvo, i kao takvo zahteva angažovanje celog društva za preduzimanje potrebnih mera za sprečavanje i borbu protiv nasilja u porodici. Misija OEBS-a na Kosovu pokrenulo pitanje podrške Opštinskog Koordinacionog Mehanizma za Zaštitu od Nasilja u Porodici u izradi Akcionog Plana za Zaštitu od Nasilja u Porodici (2024- 2026).

Pre svega, akcioni Plan KMPNP će uticati na povećanje saradnje između građana i državnih institucija, čiji stubovi su postavljeni u „sprečavanju nasilja, zaštiti njenih žrtava i krivično gonjenje nasilnika“. Takođe teži se menjati mogućnosti pojedinaca pozivajući pripadnike društva, posebno muškarce i dečake, za promenu ponašanja.

Takođe, ovaj plan ima za cilj uspostavljanje sveobuhvatnih i jedinstvenih okvira institucionalnih napora u okviru reforme sistema za zaštitu od nasilja u porodici.

¹ Deklaracija Ujedinjenih Nacija za Eliminaciju Nasilja nad Ženama, 1994; <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/ViolenceAgainstWomen.aspx>, pristup 1 juli 2021;

² Savet Evrope, Konvencija o sprečavanju i borbe protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici, preambula, 2011;

Ove mere se odnose na jačanju mehanizama koordinaciju za brzo reagovanje i saradnju za sprečavanje i efikasnu zaštitu u slučajevima nasilja u porodici; promocija programa i aktivnosti za osnaživanje žena, iskorenjivanje predrasuda i stereotipa kao i njihove posledice; obezbeđivanje održivosti usluga za rehabilitaciju i reintegraciju žrtava nasilja u porodici.

Akcioni plan za KMPNP identifikuje pitanja koja u prioritetu imaju potrebu za hitnu intervenciju zahtevajući da se ulože maksimalni naponi da se obezbedi "Društvo koje obezbeđuje svim njenim građanima, odraslih i dece, da žive bez straha ili pretnje nasilja u porodici, koje brani žrtve, stavlja počinioce ispred odgovornosti i smanjuje toleranciju javnosti prema nasilju u porodici".³

Ostvarivanje ljudskih prava, počinje obezbeđivanjem ravnopravnosti, čiji rezultati su povezani visokim nivoom produktivnosti za privredu, društvenog stanja i razvoja zemlje. Akcioni Plan KMPNP predviđeno da bude katalizator da određivanjem sledećih koraka koje treba preduzeti u pravcu koherentne strukture za promociju, poštovanje, zaštite i borbe protiv nasilja u porodici, da utiče u ubrzanju najboljih i dodatnih investicija za ljudska prava za veću ravnopravnost i privredni razvoj zemlje. Šta još više ovaj plan poziva na akciju, da spojimo znanje, energiju i mogućnosti i finansije za puno ostvarenje ljudskih prava za povećanje blagostanja i eliminaciju socijalne kohezije u Opštini Kamenica.

II Analiza situacije nasilja u porodici u Opštini Kamenica

³ Ministarstvo Pravde, Nacionalna Strategija Republike Kosova za Zaštitu protiv Nasilja u Porodici i Akcioni Plan (2016-2020), 2016;

Nasilje u Porodici nije nova pojava za građane naše opštine, ali i u celini kosovskog društva. Izraženo u različitim oblicima i intenzitetima, nasleđeno od prošlosti, ali se u današnje vreme uočavaju mnoge nove osobine njenog izraza. Kratka analiza situacije u Opštini Kamenica pomogla je da se spisak problema i uzroka razjasni koji uzrokuju to. Mnogo je razloga koji dovode do povećanja stope Nasilja u Porodici, među kojima pominjemo:

2.1 Rodne nejdnakosti: Na Kosovu uloga žena u procesu društvenog, privrednog i političkog života je vrlo važan, iako se i danas susrećemo sa vidljivim i skrivenim rodnom nejednakostima. Nizak položaj rodne nejednakosti utiče na nisku stopu zapošljavanja žena, teškoćama koje imaju pristup u zdravstvenih uslugama, nizak nivo integracije žena i mali broj žena u javnoj upravi na rukovodećim pozicijama.

Na Kosovu je stvoren jedan dobar pravni osnov po pitanju rodne ravnopravnosti i učinjeni vidljivi koraci za uapređenje položaja žena, gde Opština Kamenica u poređenju sa prethodnim godinama, obeležila vidljivi napredak u unapređenju žene. Podaci pokazuju veću uključenost žena u politici, obrazovanju i drugim sektorima. Međutim, još nije postignuto zadovoljavajuća rodna zastupljenost, predviđeno Zakonom za Rodnu Ravnopravnost, kojim je utvrđeno jednako učešće žena i muškaraca, u institucijama ili na nivou vlasti koje je 50% sa 50%.

S obzirom na kretanja nezaposlenosti za deo stanovništva u Opštini Kamenica, žena ostaje u nepovoljnijem položaju u odnosu na muškarce u pogledu zapošljavanja, nivo siromaštva, obrazovanja, kao i aktivnog učešća u javnoj i privatnoj sferi.

III. Najizraženije posledice nasilja u porodici

Nasilje u Porodici donosi posledice po zajednicu i ima veliki broj neželjenih efekata:

3.1 Porodična kriza: Unapređenje uloge žene u društvu i njenog položaja u porodici se promenilo u smislu njene veće nezavisnosti, preduzimanje inicijativa, vaspitanja i obrazovanja, činjenice koje su uticale u promeni uloge u porodici i društvu. Porodična kriza u posleratnom periodu na Kosovu nosi razne posledice: kretanje stanovništva iz sela u gradove, prelazak iz proširenih i većih porodica u manje porodice. Takve promene se vide kao zaštitni faktori (kada se izbegava patrijarhalni uticaj

od starijih pokoljenja), ali i od opasnih faktora, kao nemogućnost zaštite u slučajevima nasilja u porodici podstaknuto od nezaposlenosti i mentaliteta među generacijama, itd.

3.2 Strah i niska svest o pitanjima nasilja u porodici: Neprijavljivanje nasilja u porodici od žrtava je najčešća pojava, pošto se smatra sramotom po pitanju koje ne treba da izlazi van zidina kuće.

3.3 Neprihvatanje seksualnog nasilja: Zbog stigme i kazne se posmatra neprijavljivanje nasilja od strane Žrtava te baš zato seksualno nasilje ispostavlja se da je manje prijavljeno ili uopšte ne postoji uporedo sa fizičkim nasiljem.

3.4 Problemi u vezi nasleđa: Što se postupaka razmatranja nasleđa tiče, često se dešava da žena uopšte nije obavestena ili isključena iz diskusije o meri nasleđa, bilo da je na položaj supruge, majke ili sestre, tako se diskriminiše. Osim toga, opštinski nadležni organ za održavanje matične knjige umrlih dužan je da u smrtovnici zabeleži imena naslednika žena i muškaraca i nikako da diskriminiše žene.

Opštinski Akcioni Plan Mehanizma Protiv Nasilja u Porodici za Opštinu Kamenica ima za cilj da:

- Radi na sprečavanju nasilja u porodici i podizanje svesti kod zajednice za negativne aspekte ovog fenomena;
- Poboljša/gradi prikupljanja i razmene podataka među relevantnim akterima;
- Ojača mehanizme za najbrže reagovanje u slučajevima nasilja u porodici i poboljša koordinaciju među članovima grupe tokom njihovog upravljanja;
- Zagovara i prati sprovođenje politika kao i predlaže promene na osnovu najboljih iskustava sa terena.

Akcioni Plan KMPNP zasniva se na tri oblasti delovanja kao:

- Svest i Sprečavanje

- Zaštita i Koordinacija
- Ekonomsko osnaživanje, rehabilitacija i reintegracija

Akcioni Plan za Mmehanizam Koordinacije Protiv Nasilja u Porodici u Opštini Kamenica		
	Opština Kamenica	Godina: 2024 - 2026

Strateški cilj - I - Identifikacija i sprečavanje nasilja kroz obrazovanje i svest

Pokazatelj: procenat žena, muškaraca, devojaka i dečaka koji veruju da nasilje u porodici i nasilje nad ženama su nepodnošljivi.

Ciljani rezultat: Svake godine povećati broj žena, devojaka muškaraca i dečaka od 10 – 30 % koji veruju da je nasilje nepodnošljivo.

Specifičan cilj: Promena ponašanja, stavova, uloga i rodnih stereotipova koji opravdavaju nasilje

Pokazatelj: broj slučajeva nasilja u porodici potkazivanih/prijavljenih od treće strane

Ciljani rezultat: Povećanje slučajeva prijavljivanja od treće strane

Aktivnost	Postupci	Institucija od koje se traži podrška/saradnja	Datum sprovođenja	Trošak	Izvor Finansiranja	Željeni/očekivani rezultat	Strateški Dokument je usaglašen aktivnošću o kojem je reč
1. Kampanja podizanja svesti za nasilje u porodici i nasilje nad ženama	<ol style="list-style-type: none">Organizovanje predavanja od KMPNP u ruralnim i gradskim predelimaPreko 000 obavestiti sve učenike od VI-XII razred o posledicama nasilja u porodici i značaj prijavljivanja dok su ove teme deo školskog plana i programa.Organizovanje emisija, rasprave u medijima za nasilje u porodici	KMPNP, Kosovska Policija OJLJP, Opštinska Odeljenja, NVO, Verske Zajednice	2024 2025 2026	500	Opština Donatori	Povećanje broja obaveštenih osoba o posledicama nasilja u porodici	Istanbulska Konvencija (poglavlje III, član 12 i 13)

	4. Uključivanje verskih institucija u kampanji podizanja svesti						
2. Organizovanje Nedelje za prava žrtava sa posebnim osvrtom žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama, kao što je predviđeno Istanbulsom Konvencijom	Realizacija aktivnosti za podizanje svesti svake godine za prava žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama i nasilja po rodnoj osnovi. Priprema letaka i postera sa porukama i detaljnim informacijama za prava žrtava.	KMPNP JLJP	2024 2025 2026	500€ svake godine	Donatori Opština	Više informacije i podizanje svesti za prava žrtava/preživeli h od nasilja u porodici i nasilja nad ženama	Nedelja za prava žrtava Istanbulska Konvencija (poglavlje IV član 18, 19)
3. Sesije informisanja sa raznim grupama žena, devojaka, muškaraca, dečaka o postojanju mehanizama koordinacije za zaštitu od nasilja u porodici inasilja nad ženama na lokalnom nivou kao i zaštita, tretman i pristup pravdi kroz ove mehanizme.	Realizacija sastanaka sa raznim interesnim grupama za informisanje ulogom lokalnog mehanizma	KMPNP JLJP Opštinska Odeljenja	25 Novemb. do 10 decemb 2024 2025 2026	500€ svake godine	Opština Donatori	Informisana Javnost kroz sesije informisanja tokom 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama o nasilju u porodici	Nacionalna Strategija Zaštite od Nasilja u Porodici Istanbulska Konvencija (poglavlje III, član 7,12 i 13, poglavlje IV član 18,19)

<p>4. Promocija pozitivnih modela koji senzibilizuju javno mnjenje da se nasilje ne toleriše</p>	<p>Realizacija video poruka i postera pozitivnih ljudi (adekvatnih *) i voljenih za javnost koji služe kao pozitivan model</p>	<p>Umetnici, Glumci, Sportisti</p>	<p>2024 2025 2026</p>	<p>200svake godine</p>	<p>Donatori</p>	<p>Što više žena i devojaka, dečaka i muškaraca svesni za neprihvatanje i netolerisanje nasilja u porodici i nasilje nad ženama</p>	<p>Nacionalna Strategija Zaštite od Nasilja u Porodici Istanbulska Konvencija (poglavlje III, član 7,12 i 13, poglavlje IV član 18,19)</p>
---	--	--	-------------------------------	----------------------------	-----------------	---	---

Stratški cilj –II- Institucionalno osnaživanje za zaštitu i tretman žrtava

Pokazatelj: Broj realizovanih treninga za lokalne mehanizme za zajedničke i efikasne akcije u sprečavanju i zaštiti od nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

Ciljani rezultat: Uspostavljeni lokalni mehanizmi koordinacije, funkcionalan i efikasan u sprovođenju akcija za sprečavanje i zaštite od nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

Specifičan cilj: Osnaživanje Lokalnog Mehanizma Koordinacije za upravljanje slučajevima nasilja

Pokazatelj: Dovoljno raspoloživog budžeta za funkcionisanje Mehanizama Koordinacije na lokalnom nivou.

Ciljani rezultat: Opština Kamenica izdvaja budžet da bi omogućila koordinaciju i efikasno praćenje akcija protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

Aktivnost	Postupci	Institucija od koje se traži podrška/s aradnja	Datum sprovođenja	Trošak	Izvor Finansiranja	Željeni/očekivani rezultat	Strateški Dokument je usaglašen aktivnošću o kojem je reč
1. Stavljajanje na raspolaganje dovoljno finansijskih sredstava za funkcionisanje KMPNP na lokalnom nivou	Održavanje redovnih sastanaka KMPNP da bi efektivni i efikasni bili u njihovom radu	Opština KMPNP	2024 2025 2026	600€ svake godine	Opština Donatori	Pokrivanje troškova Koordinacije i aktivnosti Mehanizama Koordinacije iz godišnjeg budžeta Opštine	Istanbulska Konvencija
2. Podizanje/Osnaživanje kapaciteta članova KMPNP krozu periodične treninge za tretman slučajeva Nasilja u porodici i nasilja nad ženama, kroz višesektorijalni koordinirani pristup	Organizovanje periodičnih treninga za podizanje kapaciteta stručnjaka	Ministarstva Opština Donatori	2024 2025 2026	500 € po sastanku i plus stručnjak	Vlada Opština Donatori	Osposobljeni stručnjaci u svim poljima za tretman na adekvatan način i sa odgovornošću slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama	Zakon za Zaštitu od Nasilja u Porodici i Istanbulska Konvencija (član 7)
3. Obezbeđivanje potrebnih sredstava za hitnu i adekvatnu isporuku žrtava Prevozna sredstva za Policiju i CSR.	Obezbeđivanje prevoznih sredstava za efikasnost u radu	Vlada Opština Donatori	2024 2025 2026	/////	Vlada Opština Donatori	Transport žrtava po potrebi na vreme izvršen sa pogodnim sredstvima	Zakon za Zaštitu od Nasilja u Porodici Istanbulska Konvencija

5. Obezbeđivanje sredstava za fond za za vanredne prilike za potrebe žrtava nasilja u porodici	Planiranje redstava i način stvaranja fonda koji će služiti žrtvama nasilja u porodici za lične potrebe	Opština Donatori	2024 2025 2026	500 € svake godine	Opština Donatori	Institucije kod kojih su prijavljene žrtve nasilja u porodici: (Policija, CSR) na raspolaganju fond za vanredne prilike za pokrivanje troškova koji proizilaze kao potreba na licu mesta.	Istanbulska Konvencija

Strateški cilj - III - Rehabilitacija i održiva reintegracija žrtava

Pokazatelj: Procenat godišnjeg budžeta namenjen funkcionisanju centara za specijalizovane službe podrške za sve oblike nasilja.

Ciljani rezultat: Funkcionisanje specijalizovanih službi podrške za sve oblike nasilja podržano potrebnim budžetom lokalnih vlasti.

Specifičan cilj: Podizanje i jačanje službi podrške specijalizovane za preživelim žrtvama

Pokazatelj: Broj službi podrške specijalizovane za preživle od žrtve od nasilja, podizane ili proširene prema vrsti usluga (skloništa, telefonske linije pomoći, centri za tretman seksualnog napada itd.).

Ciljani rezultat: Specijalizovane službe podrške za preživle/preživle od nasilja nad ženama i nasilja u porodici, potegnute i funkcionalne u skladu sa zatevima/standardima Istanbulske Konvencije.

Specifičan cilj: Sprovođenje integrisanih politika koje omogućavaju dugoročnu i održivu integraciju žrtava/preživelih/preživelih od nasilja

Aktivnost	Postupci	Institucija od koje se traži podrška/saradnja	Datum sprovođenja	Trošak	Izvor Finansiranja	Željeni/očekivani rezultat	Strateški Dokument je usaglašen aktivnošću o kojem je reč
1. Zagovaranje na centralnom i lokalnom nivou za povećanje potrebnih/neophodnih fondova	Sastanci zagovaranja sa opštinskim i centralnim predstavnicima i donatorima za realizaciju zahteva za osnivanje održivog budžeta	MP, MFPT Opština KMPNP	2024 2025 2026	/////	MFPT, MP Opština, Donatori	Povećanje budžeta u održivim fondovima	Zakon za zaštitu žrtava nasilja u porodici Nacionalna Strategija za Zaštitu od Nasilja u Porodic Istanbulska Konvencija
2. Povećanje ljudskih resursa, zapošljavanje psihologa tumača znakovnog jezika, socijalnih radnika u odgovorajuće osoblje u javnim institucijama i NVO-e u srazmeru	Zagovaranje u povećanju zahteva za zapošljavanje psihologa u školama i socijalnih radnika u javnim institucijama i NVO	MP Opština Donatori	2024 2025 2026	Potrebno 2 psihologa u CSR Tumač za znakovni jezik	Vlada Opština Donatori	Ispunjavanje minimalnih stručnih i strukturalnih standarda	Nacionalna Strategija za Zaštitu od Nasilja u Porodici Istanbulska Konvencija Zakon za Javne Službenike

broja stanovnika u Opštini.							
3. Podrška skloništima sa 3 godišnjim fondovima (prema roku llicencovanja NVO-e)	Dodela fondova na osnovu sporazuma sa NVO, Skloništa	Opština Donatori	2024 2025 2026	5000€ svake godine	Vlada Opština Donatori	Skloništa podržana u infrastrukturnom i finansijskom pojmu	Nacionalna Strategija za Zaštitu od Nasilja u Porodici Istanbulska Konvencija
4. Finansijska podrška uslugama psiho-socijalnog savetovanja koje se nude u javnim institucijama ili specijalizovanim NVO	Zapošljavanje kliničkog psihologa u GCPM	Opština	2024 2025 2026	Klinički psiholog	Vlada Opština Donatori	Spcijalizovano psiho-socijalno savetovanište prilagođeno potrebama posebnih grupa	Nacionalna Strategija za Zaštitu od Nasilja u Porodici Istanbulska Konvencija
5. Dizajniranje novih programa u skladu sa identifikovanim potrebama razvoja veština i prilagođavanja aktualnih programa stručnog usvaršavanja	Identifikacija potreba za razvoj stručnih veština	Vlada Donatori Opština Centar za Stručno Osposobljavanje	2024 2025 2026	/////	MFPT Opština Donatori	Konsolidacija za stručno osposobljavanje	Nacionalna Strategija za Zaštitu od Nasilja u Porodici Istanbulska Konvencija
6. Razvoj plana za trogodišnje	Rešiti pitanje socijalnog	Opština	2024 2025	Procena	Opština	Socijalno stanovanje za	Nacionalna Strategija za

socijalno stanovanje u Opštini i planiranje socijalnog stanovanja za žrtve NP/NRR, izanjmljivanje, stambeno zbrinjavanje).	stanovanja i isplata kirije za žrtve NP i NRR, zbrinjavanje stanovanja		2026			konsolidovana lica	Zaštitu od Nasilja u Porodici Istanbulska Konvencija
7. Stvaranje fonda za grante za zapošljavanje za žrtve nasilja u porodici	Zagovaranje za stvaranje fonda	Opština	2024 2025 2026	////////	Opština MFPT MP	Fond stvoren	Nacionalna Strategija za Zaštitu od Nasilja u Porodici Istanbulska Ko
8. Stvaranje olakšica za poslodavce /biznisi koji zapošljavaju osetljive društvene kategorije uključujući i žrtve nasilja u porodici	Zapošljavanje žrtava	MP MFPT Opština	2024 2025 2026	Sporazum opštine sa CSO (za trening)	Vlada Opština MFPT MP MER	Zapošljavanje kroz razne programe	Nacionalna Strategija za Zaštitu od Nasilja u Porodici Istanbulska Konvencija
9. Subvencionisanje isplata za dečje vrtiće žrtvama nasilja u porodici i nasilja nad ženama.	Zagovaranje u opštinskim Institucijama za realizaciju aktivnosti	Opština 000	2024	Zahtev 000 za rešavanje ovog pitanja	Opština	Olakšice za žene žrtve nasilja u porodici za pristup poslu i obrazovanju dece	Kosovsk Program za Rodnu Ravnopravnst 2020-2024
10. Neformalno (besplatno)		Opština 000	2024 2025	Zahtev	Opština	Osnovno i Srednje	Nacionalna Strategija za

školovanje za žrtve nasilja u porodici	Oslobađanje od plaćanja za žrtve Nasilja u porodici		2026	000		Obrazovanje za žrtve nasilja u porodici	Zaštitu od Nasilja u Porodici Istanbulska Konvencija
--	--	--	------	-----	--	---	--

Prevod: Rexhep Ibrahim